

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 157/04-41

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. novembra 2004 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Eduarda Báránya a Štefana Ogurčáka prerokoval prijatú sťažnosť J. V., bytom P., zastúpeného advokátom JUDr. J. M., Advokátska kancelária, K., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 217/94 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 217/94 **p o r u š i l** právo J. V., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. J. V. **p r i z n á v a** primerané finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Prešov *povinný* mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky u k l a d á zaplatiť trovy právneho zastúpenia J. V. v sume 9 340 Sk (slovom deväťtisícristoštyridsať slovenských korún) advokátovi JUDr. J. M., Advokátska kancelária, K.

4. Okresný súd Prešov j e p o v i n n ý uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia v sume 9 340 Sk (slovom deväťtisícristoštyridsať slovenských korún) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky, do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením zo 14. septembra 2004 č. k. I. ÚS 157/04-18 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť J. V., bytom P., (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 217/94 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Uvedeným uznesením ústavný súd zároveň ustanovil sťažovateľovi za právneho zástupcu v danom konaní pred ústavným súdom advokáta JUDr. J. M., Advokátska kancelária, K.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že okresný súd uznesením z 30. marca 1992 č. k. 13 C 51/92-9 predbežným opatrením uložil sťažovateľovi ako vlastníkovi nehnuteľností povinnosť „zdržať sa akejkoľvek výstavby na nehnuteľnosti parcele EN č. 3 – zastavaná plocha o výmere 7997m², zapísanej v LV č. 610 kat. úz. Chminianska Nová Ves do doby právoplatného ukončenia sporu o neplatnosť kúpnej zmluvy uzavretej dňa 17. 10. 1991“. Sťažovateľ poukázal na to, že konanie okresného súdu sp. zn. 13 C 51/92

„zaniklo“ 19. júla 1994 tým, že žalobný návrh obce Chminianska Nová Ves (ďalej aj „odporkyňa“) bol zamietnutý.

Podaním z 9. novembra 1994 sa sťažovateľ na okresnom súde domáhal, aby odporkyňa bola zviazaná nahradiť mu ujmu, ktorá mu vznikla vydaním uznesenia okresného súdu z 30. marca 1992 č. k. 13 C 51/92-9 o predbežnom opatrení. Podľa sťažovateľa vydaním uvedeného predbežného opatrenia utrpel ujmu „za obmedzenie vlastníckeho práva“, a preto v tomto konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 9 C 217/94 žiadal žalobným petitom zviazať odporkyňu pôvodne zaplatiť 693 464,10 Sk s prísl., neskôr však zobral svoj návrh v časti týkajúcej sa zaplataenia 353 400 Sk a náhrady morálnej ujmy späť. Napadnuté konanie bolo od konca roka 1995 do začiatku roka 1998 prerušené. Rozsudkom zo 14. októbra 1998 č. k. 9 C 217/94-100 okresný súd zastavil napadnuté konanie o zaplataenie 353 400 Sk a o náhradu morálnej ujmy a vo zvyšnej časti žalobný návrh zamietol. Sťažovateľ podal proti uvedenému rozsudku odvolanie a súčasne požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov za podanie odvolania. Okresný súd zaslal sťažovateľovi 29. marca 1999 „dotazník k žiadosti o odpustenie súdnych poplatkov“, pričom sťažovateľ potvrdenie o svojich osobných a majetkových pomeroch 19. apríla 1999 „podal cez podateľňu na Okresný súd“. Sťažovateľ namieta, že napriek tomu, že okresnému súde na jeho požiadanie riadne a promptne poskytol informácie o svojich osobných a majetkových pomeroch, tie isté informácie si okresný súd vyžiadal aj od odporkyne, Okresného úradu v Prešove, odboru sociálnych vecí (ďalej len „okresný úrad“), a Národného úradu práce v Prešove (ďalej len „úrad práce“). Sťažovateľ ďalej namietal, že okresný súd si zároveň vyžiadal informácie aj o finančnej situácii jeho manželky, a to bez jeho vedomia a vedomia jeho manželky, a navyše sťažovateľ považuje aj to za porušenie jeho označených základných práv, že okresný súd „pri žiadosti o poskytnutie údajov od môjho a manželkinho zamestnávateľa použil úradnú listinu, ktorou sa skúma výška príjmu neplatiča vyživovacej povinnosti na deti“. Krajský súd v Prešove uznesením zo 4. apríla 2002 sp. zn. 4 Co 602/01, 4 Co 240/02 zrušil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v jeho zamietavej časti a v rozsahu zrušenia vrátil vec okresnému súde na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zároveň potvrdil uznesenie okresného súdu zo 14. augusta 2001 č. k. 9 C 217/99-158, ktorým sťažovateľovi nebolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov. Sťažovateľ 11. októbra 2002 opakovane doručil okresnému súde podanie, ktorým žiadal

pripustiť zmenu žalobného návrhu tak, že sa domáha voči odporčkyni náhrady ujmy vo výške 25 446 200 Sk s prísl. Uznesením z 19. mája 2003 č. k. 9 C 217/94 220 okresný súd pripustil zmenu návrhu a sťažovateľa zaviazal uhradiť súdny poplatok za rozšírenie žalobného návrhu v sume 172 260 Sk. Sťažovateľ podal proti uvedenému uzneseniu odvolanie v časti výroku o jeho povinnosti zaplatiť súdny poplatok. Uznesením z 18. júla 2003 sp. zn. 9 C 217/94 okresný súd priznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov a na 11. november 2003 bolo vo veci nariadené pojednávanie. Sťažovateľ je toho názoru, že uvedeným postupom okresného súdu došlo k porušeniu jeho označených základných práv a slobôd, pretože *„Celkový postup, priebeh konania bol zdĺhavý, prerušovaný bez zákonom podložených požiadaviek a neriešil mnou navrhnutý a zákonom stanovený problém. Súd sa zaoberal rôznymi otázkami, ktoré nesúvisia s uplatnením ustanovenia § 77 ods. 3 O. s. p. Takouto otázkou bolo iné súdne konanie vedené pod sp. zn. 8 C 156/94. Toto konanie nikdy neriešilo a ani nerieši otázku, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo súd dal na takéto konanie podnet. Právoplatné rozhodnutie súdu v konaní sp. zn. 8 C 156/94 nezmenilo a ani nemôže zmeniť skutkový stav, že predbežné opatrenie 13 C 51/91-9 sa vzťahovalo na J. V. podnikateľa a výlučného vlastníka nehnuteľnosti vedenej na LV 610 a trvalo do 9. 8. 1994. Preto uznesenie o prerušení konania zo spomenutých dôvodov spôsobilo prieťahy v konaní 9 C 51/94. (...)“*

Na základe uvedených podstatných skutočností sťažovateľ - prostredníctvom svojho ustanoveného právneho zástupcu - navrhol, aby ústavný súd rozhodol nasledovne:

„Základné právo sťažovateľa J. V. na prerokovanie a rozhodnutie vo veci bez zbytočných prieťahov upravené v článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Okresnom súde v Prešove sp. zn. 9 C 217/94 bolo porušené.

Prikazuje sa, aby Okresný súd v Prešove vo veci sp. zn. 9 C 217/94 konal.

Súd priznáva sťažovateľovi podľa článku 127 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky finančné zadosťučinenie vo výške 900 000,- Sk.

Súd priznáva odmenu a náhradu hotových výdavkov právnomu zástupcovi sťažovateľa JUDr. J. M., advokátovi, Advokátska kancelária, v K. v zmysle ust. § 13 ods. 8 vyhl. 163/02 Z. z. vo výške 9 340,- Sk [2 x právny úkon á 4 534,- Sk, 2 x paušál á 136,- Sk (prevzatie a písomné podanie vo veci)].“

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľ odôvodnil takto:

„Pri svojom rozhodovaní žiadam ústavný súd, aby zohľadnil skutočnosť, že nehnuteľnosť som kupoval ako podnikateľ na účely rozvíjania podnikateľských aktivít s vytváraním príjmu finančných prostriedkov na zabezpečenie mňa a mojej rodiny, ktorá vrátane mňa počas trvania súdneho konania bola a je v neustálom psychickom strese, tlakom verejnej mienky a exekúcii v súvislosti s dlžobami vzťahujúcimi sa k spornej nehnuteľnosti. A v neistom osobnom životnom postavení každého člena mojej rodiny v minulosti, v súčasnosti ale aj v budúcnosti“.

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedom JUDr. Š. T., listom z 18. októbra 2004 sp. zn. U 3012/04 a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 27. októbra 2004.

2. 1. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedol, že:

«(...) Sťažovateľ podal dňa 25. 11. 1994 na Okresnom súde v Prešove žalobu, ktorou sa domáhal, aby obec Chminianska Nová Ves mu bola zaviazaná, aby uhradil ujmu vydaním uznesenia Okresného súdu z 30. 3. 1992 č. k. 13 C 51/1992-9 o predbežnom opatrení. Podľa sťažovateľa utrpel ujmu „za obmedzenie vlastníckeho práva“.

(...) Pokiaľ sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že tým, že došlo k prerušeniu konania do doby ukončenia sporu v právnej veci vedenej pod sp. zn. 8 C 156/94, malo dôjsť k prietahom v konaní v právnej veci vedenej na tunajšom súde pod sp. zn. 9 C 217/94. Toto konštatovanie nie je pravdivé, pretože obe veci navzájom súvisia. Súd rozhodol uznesením dňa 18. 10. 1995 proti tomuto uzneseniu účastníci konania nepodali odvolanie a potom čo v právnej veci vedenej na Okresnom súde v Prešove pod sp. zn. 8 C 156/94 rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 18. 2. 1998, súd nariadil termín pojednávania 26. 3. 1998 na 6. 4. 1998.

Súd pri rozhodovaní o žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov musí zohľadňovať predovšetkým majetkové pomery toho, kto žiada o oslobodenie od súdnych poplatkov. Postup súdu, keď zisťoval majetkové pomery sťažovateľa bol v súlade so zákonom a zisťovanie majetkových pomerov nespôsobilo prietahy v tomto konaní.

Spôsob, akým súd v tomto konaní postupoval, bol spôsob zákonný. Dávam do pozornosti Ústavnému súdu, že samotný sťažovateľ v priebehu konania podával viacero návrhov na zmenu žaloby, s ktorou sa súd v priebehu konania musel vysporiadať.

Okresný súd v Prešove vzhľadom na uvedené skutočnosti konal bez prieťahov.

S poukazovaním na uvedené navrhujem, aby Ústavný súd vyslovil, že postupom Okresného súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 217/94 nebolo porušené ústavné právo sťažovateľa J. V. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (...)“.

2. 2. Právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku k uvedenému vyjadreniu predsedu okresného súdu uviedol:

„Navrhujeme Ústavnému súdu Slovenskej republiky, aby námietky odporcu zo dňa 18. 10. 2004 vo vyššie označenej právnej veci pominul ako neopodstatnené.

Účelom základné práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím súdu sa vytvára právna istota. Pre splnenie ústavného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (...).

Aj napriek tvrdeniam predsedu Okresného súdu v Prešove, žiaden súdny spor, ani v prípade jeho obtiažnosti, nemá trvať vyše 10 rokov.

Z týchto dôvodov navrhujeme Ústavnému súdu Slovenskej republiky, aby sťažnosti J. V. vyhovel.

(...) oznamujem, že si uplatňujem trovy právneho zastúpenia v zmysle ust. § 13 ods. 8 vyhl. 163/02 Z. z. vo výške 9 340,- Sk [2 x právny úkon á 4 534,- Sk, 2 x paušál á 136,- Sk (prevzatie a písomné podanie vo veci zo dňa 13. 10. 2004)]“.

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na

prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou týchto základných práv – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03).

II.

Z obsahu s'ťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 9 C 217/94:

Dňa 9. novembra 1994 podal s'ťažovateľ okresnému súdu návrh na začatie konania o zaplatenie 693 464 Sk s prísl. proti odporkyni. Súčasťou návrhu bol aj návrh na vydanie predbežného opatrenia.

Dňa 22. novembra 1994 okresný súd návrh s'ťažovateľa na vydanie predbežného opatrenia zamietol a v ten istý deň vyzval s'ťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 5. januára 1995 bol spísaný záznam o zložení 27 740 Sk z titulu súdneho poplatku.

Dňa 26. januára 1995 bolo v učtárni okresného súdu „zistené“, že s'ťažovateľ súdny poplatok nezaplatil.

Dňa 27. januára 1995 súd uznesením zastavil napadnuté konanie z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku.

Dňa 14. februára 1995 podal s'ťažovateľ odvolanie proti rozhodnutiu o zastavení konania s odôvodnením, že súdny poplatok uhradil včas.

Dňa 28. februára 1995 súd zrušil svoje uznesenie č. k. 9 C 217/94-11 o zastavení konania.

Dňa 25. mája 1995 súd nariadil pojednávanie na 14. jún 1995.

Dňa 14. júna 1995 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené za účelom ďalšieho dokazovania na 6. september 1995.

Dňa 4. júla 1995 s'ťažovateľ svoj návrh v časti týkajúcej sa zaplatenia 353 400 Sk zobral späť a v tejto časti žiadal konanie zastaviť.

Dňa 6. septembra 1995 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené za účelom vypočutia svedkov na 18. október 1995.

Dňa 18. októbra 1995 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom sa napadnuté konanie prerušilo do právoplatného ukončenia sporu vedeného na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 8 C 156/94.

Dňa 16. marca 1998 nadobudol právoplatnosť rozsudok, ktorým bolo konanie Okresného súdu Prešov sp. zn. 8 C 156/94 ukončené.

Dňa 26. marca 1998 súd po prerušení konania nariadil pojednávanie v napadnutej veci na 6. apríl 1998.

Dňa 3. apríla 1998 bol vo veci spísaný nasledovný úradný záznam: *„telefonicky ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní 6. 4. 1998 starosta obce Chminianska Nová Ves z toho dôvodu, že bude služobne odcestovaný“*.

Dňa 6. apríla 1998 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito za účelom opätovného predvolania účastníkov.

Dňa 13. mája 1998 sťažovateľ podal sťažnosť na nečinnosť súdu.

Dňa 20. mája 1998 sťažovateľ podal návrh na zmenu svojho návrhu a žiadal, aby súd vyniesol nasledovný rozsudok: *„Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi 8 834 200,- Sk s 18 % úrokmi od 19. 7. 1994 až do zaplatenia, trovy konania a právneho zastupovania, všetko do troch dní po právoplatnosti tohto rozsudku“*.

Dňa 6. júla 1998 predseda okresného súdu odpovedal na sťažnosť sťažovateľa *„(...) za doterajšie nevybavenie veci sa Vám ospravedlňujem v nádeji, že vo veci bude spravodlivo rozhodnuté“*.

Dňa 13. júla 1998 súd nariadil vo veci pojednávanie na 14. október 1998.

Dňa 14. októbra 1998 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom súd nepripustil zmenu návrhu a rozsudkom *„konanie o 353.400 Sk a o náhradu škody“* zastavil. Vo zvyšnej časti návrh zamietol a rozhodol aj o trovách tohto konania.

Dňa 13. novembra 1998 súd uznesením uložil sťažovateľovi, aby v lehote 7 dní zaplatil 14 036 Sk z titulu súdneho poplatku, resp. doplatku za návrh.

Dňa 18. decembra 1998 sťažovateľ podal odvolanie proti niektorým výrokom rozsudku okresného súdu zo 14. októbra 1998.

Dňa 18. decembra 1998 sťažovateľ podal súdu „žiadost' o odpustenie poplatku určeného na základe uznesenia zo dňa 13. 11. 1998 v konaní pod sp. zn. 9 C 217/94 v sume 14 036.- Sk“.

Dňa 25. januára 1999 súd doručil rovnopis odvolania sťažovateľa právnomu zástupcovi odporkyne.

Dňa 29. marca 1999 súd vyžiadal informácie o osobných a majetkových pomeroch sťažovateľa pre účely žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 16. apríla 1999 odporkyňa podala informácie o osobných a majetkových pomeroch sťažovateľa.

Dňa 19. apríla 1999 sťažovateľ zaslal súdu potvrdenie o svojich osobných a majetkových pomeroch.

Dňa 18. mája 1999 súd požiadal príslušné orgány o zaslanie správy o tom, či je sťažovateľ evidovaný v evidencii uchádzačov o zamestnanie, či poberal podporu v nezamestnanosti, či poberá dávky sociálneho zabezpečenia, z akého dôvodu s ním bývalý zamestnávateľ rozviazal pracovný pomer, aký priemerný čistý mesačný príjem poberal atď.

Dňa 27. mája 1999 úrad práce odpovedal na dopyty súdu.

Dňa 3. júna 1999 Ekogas, s. r. o., so sídlom v Prešove oznámil súdu dôvod rozviazania pracovného pomeru so sťažovateľom a informoval ho o jeho príjmoch.

Dňa 8. júna 1999 okresný úrad oznámil súdu, že sťažovateľ nepoberá dávku sociálnej pomoci.

Dňa 6. augusta 1999 súd opätovne žiadal úrad práce, aby oznámil, či sťažovateľ je naďalej evidovaný ako uchádzač o zamestnanie a či poberá podporu, ak áno, v akej výške. Okresný súd požiadal aj okresný úrad, aby oznámil, či sťažovateľ poberá dávku sociálnej pomoci.

Dňa 18. augusta 1999 úrad práce oznámil súdu, že sťažovateľ nastúpil do pracovného pomeru u zamestnávateľa BURDA S. G., s. r. o., so sídlom Pekná cesta 6, Bratislava.

Dňa 20. augusta 1999 okresný úrad oznámil súdu, že sťažovateľ nepoberá dávku sociálnej starostlivosti.

Dňa 12. januára 2000 súd vyzval sťažovateľa, aby upresnil, proti ktorým výrokom rozsudku zo 14. októbra 1998 podal odvolanie.

Dňa 7. februára 2000 sťažovateľ upresnil, že jeho predmetné odvolanie smerovalo proti výroku „*o zastavení konania v bode 4 a to o 353 400,- Sk*“, proti výroku „*o zamietnutí prevyšujúcej časti návrhu*“ a proti výroku „*o povinnosti nahradiť odporcovi trovy konania vo výške 21 010,- Sk*“.

Dňa 11. júla 2000 bol spis doručený Krajskému súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“), aby rozhodol o odvolaní sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu zo 14. októbra 1998.

Dňa 13. marca 2001 krajský súd vrátil spis okresnému súdu bez rozhodnutia s tým, že okresný súd musí najskôr rozhodnúť o žiadosti sťažovateľa o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 3. apríla 2001 okresný súd opätovne žiadal správy od úradu práce, okresného úradu a od zamestnávateľa sťažovateľa.

Dňa 27. apríla 2001 okresný úrad oznámil súdu, že sťažovateľ nepoberá dávky sociálnej pomoci.

Dňa 4. mája 2001 úrad práce oznámil súdu, že sťažovateľ nie je evidovaný na úrade práce, je zamestnaný v BURDA S. G., s. r. o., so sídlom v Bratislave.

Dňa 6. júna 2001 súd urgoval správu od zamestnávateľa sťažovateľa pod sankciou uloženia pokuty.

Dňa 9. júla 2001 zamestnávateľ oznámil súdu, že sťažovateľ u neho pracuje od 1. júla 1999, ako aj príjem sťažovateľa.

Dňa 26. júla 2001 súd požiadal Nemocnicu s poliklinikou v Prešove o oznámenie, či je tu zamestnaná M. V., ak áno, aký je jej príjem.

Dňa 6. augusta 2001 Nemocnica s poliklinikou v Prešove doručila súdu opisy mzdových listov M. V.

Dňa 14. augusta 2001 okresný súd uznesením rozhodol, že nepriznáva sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 31. augusta 2001 sťažovateľ podal odvolanie proti uzneseniu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov.

Dňa 3. septembra 2001 súd vyzval sťažovateľa na oznámenie, či vzhľadom na obsah uvedeného odvolania vznáša aj námietku zaujatosti voči sudkyňi JUDr. Ľ. M. Ak áno, nech uvedie dôvody.

Dňa 13. septembra 2001 sťažovateľ oznámil súdu, že námietku zaujatosti nevzniesol.

Dňa 19. októbra 2001 bol doručený spis krajskému súdu, aby rozhodol o odvolaní sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu zo 14. októbra 1998, ako aj proti uzneseniu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov zo 14. augusta 2001.

Dňa 8. apríla 2002 krajský súd zrušil napadnutý rozsudok v jeho zamietavej časti a v nadväzujúcom výroku o náhrade trov konania a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd potvrdil napadnuté uznesenie zo 14. augusta 2001.

Dňa 23. mája 2002 boli uvedené rozhodnutia a predmetný spisový materiál vrátený okresnému súdu.

Dňa 4. júna 2002 súd doručil rozhodnutia krajského súdu účastníkom konania a súčasne vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby v lehote 10 dní označil dôkazy, ktoré žiada vo veci vykonať.

Dňa 14. augusta 2002 súd vyzval sťažovateľa, aby v lehote 20 dní s poukazom na zrušené uznesenie krajského súdu označil dôkazy, ktoré žiada vykonať na preukázanie výšky škody, ktorú žiada nahradiť.

Dňa 21. augusta 2002 sťažovateľ doručil súdu zmenu návrhu na začatie konania, podľa ktorej *„odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi 25 446 200 Sk s 19 % úrokom od 19. 7. 1994 až do zaplatenia, trovy konania a právneho zastupovania, všetko do troch dní po právoplatnosti tohto rozsudku“*.

Dňa 27. septembra 2002 okresný súd svojím uznesením nepripustil zmenu návrhu.

Dňa 11. októbra 2002 sťažovateľ opäť podal zmenu žalobného návrhu, pričom navrhol vydať tento rozsudok: *„odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi 25 446 200,- Sk s 19, 18 % úrokom od 19. 7. 1994 až do zaplatenia, trovy konania a právneho zastupovania, všetko do troch dní po právoplatnosti tohto rozsudku“*.

Dňa 21. februára 2003 bolo sťažovateľovi doručené uznesenie okresného súdu sp. zn. 9 C 217/94 bez uvedenia dátumu, ktorým sa uložila sťažovateľovi povinnosť zaplatiť súdny poplatok za *„návrh (200.000,-- Sk – 13.704,-- Sk zaplatených)“*.

Dňa 24. februára 2003 sťažovateľ podal odvolanie proti uzneseniu o povinnosti zaplatiť súdny poplatok.

Dňa 19. mája 2003 okresný súd uznesením č. k. 9 C 217/94-217 zrušil svoje uznesenie, ktorým uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť súdny poplatok za „návrh (200.000,-- Sk – 13.704,-- Sk zaplatených)“, pripustil zmenu žalobného návrhu podľa podania sťažovateľa zo 7. októbra 2002 tak, že navrhovaný výrok rozsudku znie: „odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi 25.446.200,- Sk s 19 % úrokom od 19. 7. 1994 až do zaplatenia, trovy konania a právneho zastupovania, všetko do 3 dní po právoplatnosti rozsudku,“ a uložil sťažovateľovi, aby v lehote 20 dní od doručenia tohto uznesenia pripojenou poštovou poukážkou na účet okresného súdu zaplatil súdny poplatok za rozšírenie žalobného návrhu podľa podania zo 7. októbra 2002 vo výške 172 260 Sk.

Dňa 6. júna 2003 sa odporkyňa na výzvu súdu vyjadrila k zmenenému návrhu.

Dňa 13. júna 2003 sťažovateľ podal odvolanie proti uzneseniu okresného súdu z 19. mája 2003 a žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 25. júna 2003 sťažovateľ zaslal súdu vyplnené tlačivo na oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 18. júla 2003 súd priznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 30. júla 2003 odporkyňa upozornila súd na chybu v uznesení z 18. júla 2003.

Dňa 15. augusta 2003 súd nariadil pojednávanie vo veci na 11. november 2003.

Dňa 11. novembra 2003 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, ktoré bolo odročené na 14. november 2003 za účelom vyhlásenia rozhodnutia.

Dňa 12. novembra 2003 sťažovateľ zaslal písomné stanovisko vo veci.

Dňa 14. novembra 2003 bolo vo veci pojednávanie, ktoré súd odročil na neurčito s tým, že uložil účastníkom konania, aby predložili prípadné návrhy na dôkazy a žalovaná strana aj stanovisko k podaniu sťažovateľa doručené súdu 12. novembra 2003.

Dňa 19. novembra 2003 právny zástupca odporkyne navrhol vo veci výsluch svedkov a tiež vykonanie listinných dôkazov.

Dňa 20. novembra 2003 sťažovateľ doručil súdu písomné vyjadrenie.

Dňa 25. novembra 2003 sťažovateľ podal vyjadrenie k predloženým dôkazom odporkyne z 19. novembra 2003.

Dňa 1. decembra 2003 súd nariadil pojednávanie vo veci na 11. február 2004 a obrátil sa s dopytom na daňový úrad ohľadom daňového priznania sťažovateľa.

Dňa 17. decembra 2003 daňový úrad reagoval na výzvu súdu.

Dňa 8. januára 2004 sťažovateľ doručil súdu žiadosť o predvolanie svedka.

Dňa 11. februára 2004 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 16. február 2004 za účelom vyhlásenia rozhodnutia.

Dňa 16. februára 2004 bol vo veci vyhlásený rozsudok č. k. 9 C 217/94-303, ktorým súd žalobný návrh sťažovateľa zamietol a náhradu trov konania účastníkom nepriznal.

Dňa 9. marca 2004 bolo súdu doručené odvolanie žalobcu proti uvedenému rozsudku.

Dňa 30. marca 2004 bol spis doručený krajskému súdu, aby rozhodol o odvolaní sťažovateľa proti rozsudku č. k. 9 C 217/94-303 zo 16. februára 2004.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná (...).

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní o zaplatenie 693 464 Sk s prísl. vedenom pod sp. zn. 9 C 217/94, v ktorom sťažovateľ vystupuje ako žalobca, došlo k porušeniu jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že doterajší zdĺhavý, takmer desaťročný priebeh napadnutého konania ústavný súd nemôže pripísať na vrub faktickej náročnosti alebo právnej zložitosti prerokovávanej veci. Napokon ani predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení nenamietal zložitosť napadnutej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd zistil, že samotný sťažovateľ neustálymi nerelevantnými zmenami svojho žalobného návrhu tiež prispel k tomu, že v tomto konaní dochádzalo k zbytočným priet'ahom, teda doterajšia dĺžka napadnutého konania bola vyvolaná aj správaním sťažovateľa.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a konštatuje, že okresný súd bol v predmetnej veci nečinný, resp. nepreukázal vo veci relevantnú procesnú činnosť minimálne v období od 25. januára 1999 do 13. marca 2001 (keď síce zisťoval informácie, ktoré mali byť podkladom pre rozhodnutie o žiadosti sťažovateľa o oslobodenie od súdnych poplatkov, napokon však súd o tejto žiadosti vôbec nerozhodol, a preto všetky tieto úkony musel po viac ako dvoch rokoch zopakovať), od 20. augusta 1999 do 12. januára 2000 (keď bol súd nečinný) a od 21. februára 2003 do 19. mája 2003 (keď bol súd nečinný). Okresný súd teda počas dvoch rokov a šiestich mesiacov vo veci nevykonal prakticky žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ako žalobca v danej veci počas súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovaných článkoch ústavy a dohovoru (pozri napr. I. ÚS 41/02). K priesťahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci a iba sčasti boli vyvolané správaním účastníkov, inak k priesťahom dochádzalo v dôsledku postupu súdu. Obranu okresného súdu, že napadnuté konanie bolo v období od 18. októbra 1995 do 16. marca 1998 dôvodne prerušené, ústavný súd uznal, a teda na toto obdobie neprihliadol, pričom ani účastníci konania nepodali odvolanie proti rozhodnutiu o prerušení konania.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priesťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

4. Vzhľadom na to, že 16. februára 2004 bol vo veci vyhlásený okresným súdom rozsudok, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Sťažovateľ požadoval priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 900 000 Sk.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa, ako aj na skutočnosť, že on sám sčasti prispel k týmto zbytočným priet'ahom, považuje za primerané vo výške 20 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zabezpečenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 2.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania v uplatnenej výške 9 340 Sk z dôvodu trov jeho právneho zastúpenia advokátom JUDr. J. M.

Náhrada sa priznala za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a zaujatie písomného stanoviska k vyjadreniu podpredsedu okresného súdu). Za dva úkony vykonané v roku 2004 patrí odmena v sume dvakrát po 4 534 Sk a režijný paušál dvakrát po 136 Sk (§ 13 ods. 8, § 19 ods. 3, § 24 ods. 3 a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú celkom sumu 9 340 Sk.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené pod bodom 3 výroku tohto rozhodnutia.

6. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. novembra 2004